

Naše země nemá ošklivé kouty

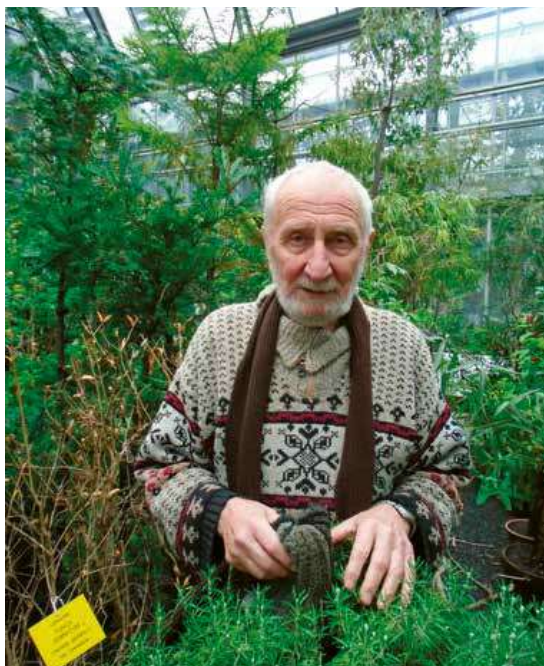
Text: Eva Pavlatová
Foto: Eva Pavlatová a archiv Václava Větvíčka

Václav Větvíčka, jehož hlavními obory jsou geobotanika a dendrologie, zabýval se zahradní architekturou a historickými parky, ale zároveň ze zájmu aranžoval a instaloval výstavy a navrhoval na ně plakáty, fotografoval, kreslil a rád sportoval, je mnohým známý z pořadů Přemka Podlahy i současných „receptářů“ a z pořadů Českého rozhlasu. V 90. letech působil jako vedoucí Průhonického parku, od roku 1992 byl ředitelem Botanické zahrady Univerzity Karlovy a ve svých devětasedmdesáti letech je vedoucím správy zámekského parku ve Štíříně. Nyní se můžete s jeho příspěvky setkávat i v tomto časopise, v rubrice Naší krajiny. Možná vás překvapí, že to ale není jeho první spolupráce s Turistou.

Přispíval jsem ojedinele přibližně před padesáti lety, v době prvních ročníků pochodů Praha – Prčice, v jehož štábu jsem v prvních letech působil. Abychom byli zadobře s režimem, tak jsme s redaktorem Jiřím Dvořákem uváděli i krátké glosy ze života Vladimíra Iljiče Lenina. Vymýšleli jsme si, jaký to byl horlivý turista. Jak se v Londýně ruští exulanti dělili na dvě skupiny – vycházkáře a biografáře (příznivce biografů). On byl samozřejmě vycházkář. Jeden text pojednával například o tom, jak ve švýcarském Curychu chodil s Naděždou Konstantinovou na blízkou horu „... a tam měli v křoví své oblíbené místočko, kde Lenin uléhal... a četl“.

Nyní bude vaše spolupráce na mnohem serióznější téma.

První článek pojednává o Štíříně, další texty plánujeme o hradu Košumbersk, o Luži pod ním, okolní krajině, a hlavně o Hamzově arboretu, které se nachází u Hamzovy odborné léčebny a které je

Sešli jsme se ve skleníku Botanické zahrady UK, který je jeho dílem

členem Unie botanických zahrad. Můj syn připravuje povídaní o zvláštních živočiších z Liblického luhu a další příspěvky o naší zemi.

Jaké byli vaše turistické začátky?

Začínal jsem jako lyžařský instruktor a vodák. Mám sjeté rozmanité řeky a prolezlé zejména Krkonoše. Však jsem do druhé třídy obecné školy chodil v Peci pod Sněžkou! Krajinou jsem se „coural“ při mapování rozšíření rostlin, aniž bych byl turistou chodícím po značkách. Bez práce v terénu se fyto geografie dělat nedá. V Botanickém ústavu tehdejší ČSAV jsem měl za úkol mapování planých růží a tehdy jsem prolezl snad všechny kouty České republiky i Slovenska. Dokonce jsem Slovensko zavedl do míst, kde oni nikdy nebyli. Při absolvování geobotaniky, což je obor odpovídající dnešní ekologii, jsem napsal diplomovou práci nazvanou Studie akátových porostů ve vltavském údolí, díky níž jsem Vltavu prošel od Kvildy až do Mělníka. Tehdy se od jejího pramene jít nedalo, ale později jsem ještě vydal velkou knihu o Vltavě. Na ní pak navázala publikace Berounka – řeka bez pramene, a jelikož mám rád vláčky, tak ve spojení s nimi ještě vyšla třetí kniha z této trilogie s názvem Sázava – řeka protkaná železničí. Možná nejlepším „turistickým průvodcem“ by mohla být má jiná kniha – Český, Česká, České Česko! aneb Od Švýcarska do Těšína. S fotografem Janem Rendekem jsme prošli nejen České Švýcarsko, Český Balkán, Českou Sibiř, Českou Kanadu a další, ale i všechna místa, která mají v názvu ono Český, Česká... Je tam i mapa a zeměpisné souřadnice takových míst.

Kde se vám v rámci vašeho „courání“ zalíbilo nejvíce?

Už jsem mnohokrát uvedl, že je to identické, jako kdybyste se mě zptala, která kytky se mi líbí nejvíce. Parafrazuji Coco Chanel a odpovídám: Nejen ošklivých koutů této země. A když se mě lidé ptají, kde všude jsem byl ve světě, tak říkám: Na to je čas, až poznám celou vlastní vlast. A ještě jsem všude nebyl. Znáám například málo jihozápad Čech, od Nýrska po Karlovy Vary. A na Mostecku, re-

stopy našeho rodu až do roku 1580, kdy byl jistý Jan Větvíčka konšelem v Českém Meziříčí. Se synem jsme poté navštívili všechny grunty, kde Větvíčkové po celá ta staletí žili.

Čeho si všímáte v přírodě nejvíce – rostlin, zvířat, skal?

Jelikož jsem geobotanik a ekolog, zajímá mě celý biotop. V rostlinné sociologii je známý termín konsocie, což je společenství objektu. Představte si osamocené dub, pod

Jako častý host Českého rozhlasu

spektive v přilehlé části Krušných hor, dokážu jako na jediném místě u nás i zabloudit. Jak jsem odchovaný Krkonošemi, dělají mně tam zřejmě problém světové strany nebo jsem tam překročil nějaký bludný kámen. Zcela vlastní je mi Šumava, kde jsem měl s kamarády chalupu na Horské Kvildě, čp. 129. Stojí tam dodnes. Jeden čas jsem v rozhlasu mluvil o Orlických horách; zřejmě proto se mi přihlásil Tomáš Větvíčka z Českého Brodu. Ukázalo se, že je mým „prabratrancem“ a že v Zámrsku v matrikách „vyčtenal“

jehož kořeny mají doupatka myši, v jeho korunách hnízdí ptáci, v dutině veverka, žije v něm podkorní hmyz, na povrchu jiny hmyz, a na něm ještě třeba ochmet a jmelí. Včetně onoho samotného stromu se tedy jedná o jednotku, na kterou je nutné nahlížet jako na celek. V jednom Dobrém jitru z Mostecky jsem mluvil o tom, že i celou tamní rozvrtnou krajinu chápu jako celek. Oceňuji současný postup práce na povrchových dolech. Nejprve se odstraní vrchní vrstva, ornice se dá stranou, jily se využijí pro keramický průmysl,